

המבקשים:

1. מיכל מינסקי
  2. עומרי שפרוני
  3. מוחמד ח'לאילה
  4. סאמר עסאקלה
  5. נעמן אבו ערב
  6. אנס מחאמיד
  7. ד"ר אילן סבן
  8. ד"ר אסעד גאנם
  9. ד"ר יובל יונאי
  10. האגודה לזכויות האזרח בישראל
- ע"י ב"כ עוה"ד שרונה אליהו-חי ו/או דן יקיר
ו/או דנה אלכסנדר ו/או אבנר פינצ'וק ו/או
עאוני בנא ו/או לילה מרגלית ו/או עודד פלר
ו/או טלי ניר ו/או גיל גן-מור ו/או תמר פלדמן
ו/או נסרין עליאן ו/או קרן צפרייר ו/או ראויה
אבורביעה ו/או משכית בנדל ו/או רגד ג'ראיסי
ו/או אן סוצ'יו

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טל': 03-5608185 פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיבה:

אוניברסיטת חיפה

ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי ו/או אורית שקד-שנקמן
ממשרד עורכי הדין ש. פרידמן ושות'
מגדלי מת"מ 1, מת"מ מרכז תעשיות מדע,
ת"ד 15065, חיפה 31905
טל': 04-8546666 פקס: 04-8546677

סיכומי תשובה מטעם המבקשים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 28.1.13 ולהארכת המועד מיום 3.4.13, מתכבדים המבקשים להגיש את סיכומי התשובה מטעמם לסיכומי המשיבה.

1. המשיבה טוענת בסיכומיה (בסעיפים 7 ו-22) שהמבקשים מרחיבים את גדר המחלוקת, בכך שהם מנסים להסיט את מוקד הדיון מהדרישה לבטל את סעיף 6.2 לתקנון בשל הפגיעה הגורפת שהוא מסב לחופש הביטוי, לשאלת העדרם של סייגים בנוסח הסעיף. דומה שהמשיבה מבלבלת בין הסעד המבוקש לבין ההצדקות לתת אותו. בית המשפט הנכבד התבקש לפסול את הסעיף ולא "לשפר" אותו על דרך ניסוחו מחדש. דינו של הסעיף להתבטל, בין היתר, כיוון שעצם הסמכת הנשיא להחליט על השהיית הפעילות הציבורית אינה מידתית ולכן אינה חוקית. היא אינה מידתית שכן הסמכות הקבועה בו **דרקונית**, בהינתן הקבוע בה ובהינתן גורפותה – היא אינה מותנית בנסיבות מיוחדות התואמות את דוקטרינת חופש הביטוי (מבחן איזון), אינה מוגבלת ממשית בזמן (הנשיא "יקצוב" את משך ההשהיה כפי שיראה לנכון), ועוד כיו"ב פגמים שעליהם הצביעו המבקשים כבר בהמרצת הפתיחה (ר' למשל, סעיפים 45, 47-48).
2. עוד טוענת המשיבה (בסעיף 7א), כי בניגוד להחלטת בית המשפט מיום 2.12.2012, לפיה אין עוד טעם בקיום דיון דחוף, חזרו המבקשים בסיכומיהם על הבקשה להצהיר על בטלות החלטת הנשיא להשעות את הפעילות הציבורית בעת מבצע "עמוד ענן". ולא היא. אכן, בסיכומיהם מזכירים המבקשים שההמרצה ביקשה, בין היתר, "להכריז על בטלות החלטת הנשיא" אך מייד לאחר מכן נאמר, מה שברור מאליו – **ש"בינתיים פג תוקפה של ההחלטה, אולם מאחר שהמשיבה נוקטת שוב ושוב בהשעיה לא חוקית של חופש הביטוי באוניברסיטה, ישנה חשיבות גדולה לכך שבית המשפט יתייחס בפסק דינו אף לחוקיותה של אותה החלטה"**. המבקשים גם הוסיפו והסבירו, שהפגמים הרבים שנלוו להחלטת הנשיא הם פועל יוצא של הסמכות הבלתי-מידתית שנקבעה בסעיף, והם ממחישים עד כמה היא מרחיקת לכת. למעלה מן הצורך נזכיר, שהמשיבה התייחסה לטענות הנוגעות להחלטת הנשיא (ר' סעיף 31 ד לכתב התשובה וסעיף 4 לסיכומי המשיבה) ועל כן לא ברור כיצד נפגעו זכויותיה הדיוניות כטענתה.
3. לטענת המשיבה (בסעיף 24 לסיכומיה) סעיף 6.2 משמש כמעין "הוראת סל" שנועדה לתת מענה למגוון רחב של מצבים, לא כולם צפויים, ולמערכת שיקולים שלא ניתן לחזותה תמיד מראש. בהקשר זה מפנה המשיבה לפסק הדין בעניין בן הרוש שבו הורה לה בית המשפט העליון להוסיף סעיף סל לתקנון המשמעת – סעיף שיחייב את האוניברסיטה לשקול מתן ייצוג משפטי לסטודנט העומד לדין משמעת. אלא שבאותו עניין **"סעיף הסל" נועד לסייג את סמכות האוניברסיטה להגביל את זכות הסטודנט** – סייג שבלעדיו הייתה סמכות זו בלתי מידתית. בענייננו אנו, ובניגוד מוחלט לנסיבות מקרה בן הרוש, מבקשת המשיבה מבית המשפט לתת גושפנקא דווקא לסעיף סל שמרחיב את הפגיעה בזכויות היסוד של הסטודנטים – ואף מאפשר לאוניברסיטה לשלול אותן באופן גורף.
4. אפילו היינו מקבלים טענה זו, ומניחים שקיימת הצדקה להסמיך את הנשיא להשעות את חופש הביטוי (וכאמור, לעמדת המבקשים, אין נסיבות שמצדיקות סמכות מעין זו) עדיין לא היה בכך כדי להצדיק את היותה של הסמכות נטולת התניות וסייגים. אדרבא, דווקא במקרה כזה יש משנה חשיבות לקביעת קריטריונים מפורטים, שיהיו תנאי לשימוש ב"נשק יום הדין" וישמשו כערוכה למידתיות הפגיעה.
5. המשיבה חוזרת שוב ושוב על טענתה בדבר "מערכת שיקולים שלא ניתן תמיד לחזותה מראש" או "מצבים מיוחדים" או "מצבים רגישים" וכיו"ב עניינים ערטילאיים שגם אותם "לא תמיד ניתן לחזותם" (ר' למשל סעי' 25 ו-27 לסיכומים), שמחייבים הקניית סמכות לפגוע פגיעה גורפת ודרקונית בחופש הביטוי. כדוגמא לאותם מצבים "רגישים" שלא ניתן לחזותם מראש, מתארת המשיבה את האירועים אשר אירעו בקמפוס בעת מבצע "עמוד ענן" שחייבו, לשיטתה, "עצירה - לתקופה מוגבלת - של הפעילות הציבורית בתחומי הקמפוס, וזאת "עד יעבור זעם"" (סעיף 4 לסיכומים). בכתב התשובה תיארה המשיבה (בסעיף 31) מקרים

נוספים אשר חייבו לשיטתה את השעיית כלל הפעילות הציבורית. אלא שבכל המקרים הללו לא התקיימו נסיבות שהקימו חשש קרוב לוודאי לפגיעה בביטחון באי הקמפוס ובשלום הציבור (ר' סעיף 24 לסיכומי המבקשים). כזכור, זהו המבחן היסודי להגבלת חופש הביטוי (ר' למשל בג"ץ 153/83 לוי נ' המפקד הדרומי, פ"ד לח(2) 393 (1984)). יתר על כן, הלכה היא שנדרשות ראיות קונקרטיות וממשיות המצביעות על ודאות קרובה – לא די בהשערות וספקולציות, וגם אם קיימות ראיות שכאלה יש לבחון אמצעים חלופיים שפגיעתם פחותה. במילים אחרות, אין לאפשר פגיעה כלשהי בחופש הביטוי על יסוד שימוש במונחי סתום מעורפלים כגון "רגישות", אשר מאחוריהם עומדים חששות בעלמא ותחושות בטן, או במקרה החמור יותר, שיקולים זרים המבחינים בין ביטויה של קבוצה אחת לביטויה של אחרת.

6. גם אם נניח שהיה קיים חשש קרוב לוודאי לפגיעה כאמור, יש לתהות מדוע לא ניתן באותם מצבים "רגישים", להסתפק בשימוש בסעיפי התקנון השונים על מנת להתמודד עם אותו חשש, תחת השעייה גורפת של כלל הפעילות הציבורית בקמפוס. ונזכור, כי מעולם לא הושעה חופש הביטוי במדינה, וזאת על אף מצב החירום הנמשך בה, ואפילו בנקודות שבר קשות). ממילא, כל פעילות ציבורית בקמפוס מותנית בקבלת אישור מוקדם של המשיבה, והתקנון מאפשר אף להגביל פעילות שכבר אושרה ואפילו החלה להתנהל [ר' למשל סעיפים 1.3, 1.6 ו-4.1.3 לתקנון הפעילות הציבורית].

7. כך, ובניגוד לנטען על ידי המשיבה, החלטת הנשיא האחרונה רק ממחישה את הפסול שבעצם קיומה של הסמכות הנתקפת. טוענת המשיבה (בסעיף 4 לסיכומיה ובסעיף 31ד לכתב התשובה) שכניסתם של גורמים קיצוניים לקמפוס עוררה חשש ממשי מפני התדרדרות לאלומות ופגיעה באינטרסים עליהם היא מופקדת. הנסיבות מלמדות דווקא שלא היה כל חשש כזה (ר' סעיף 20 לסיכומי המבקשים). ואולם אפילו נלך לשיטת הנשיא, ונניח כי היה חשש קרוב לוודאי שכזה, יכול הנשיא למנוע הסכנה באמצעים מידתיים כגון הזמנת כוחות משטרה לקמפוס להגנה על המפגינים מפני קהל עוין, או – אם יש לכך הצדקה מיוחדת – יכול היה לסגור שערי הקמפוס בפני גורמים חיצוניים, או להורות על הפסקת אירוע במהלכו אם הוא מתפתח לכיוון בלתי נשלט; זאת, תחת לאפשר לאותם גורמים לפגוע, ולו פגיעה קלה, בחופש הביטוי של הסטודנטים. ניתן אף היה למנוע פעילויות עתידיות ספציפיות אשר עלולות לעורר שוב את אותו חשש, אולם בוודאי שאין בהתרחשות אירוע "רגיש" כגון זה שארע כדי להצדיק השעיית חופש הביטוי בקמפוס לזמן ארוך, והותרת ההשעייה על כנה למרות תום מבצע עמוד ענן.

8. לבסוף נתייחס בקצרה לטענת המשיבה לפיה העתירה לוקה בשיהוי של ממש. הלכה למעשה, המשיבה טוענת שהסעיף והסמכות חסרת התקדים שנקבעה בו על ידי הוועדה המתמדת (במקום סנאט האוניברסיטה) יהיו לעולם חסינים מפני ביקורת שיפוטית. זו טענה מרחיקת לכת במיוחד. יתר על כן, במהלך השנים האחרונות פנו המבקשים להנהלת האוניברסיטה, ודרשו ממנה להסיר את העיוות הקיים (ר' למשל נספח ת/9 להמצאה). כמו כן, כפי שעולה מתצהירו, ניסה המבקש 7 להעלות מחדש את הדיון בסעיף 6.2 בישיבה הפותחת של הסנאט, אולם בקשתו נדחתה. טענת השיהוי של האוניברסיטה היא תמוהה אף משום שיש בה קריאה לסגל המרצים למהר ולהתדיין עימה בערכאות בכל מקרה של מחלוקת בין חברי הסגל לבין הנהלת האוניברסיטה. לא זו אף זו, לבטח אין בטענות המכוונות נגד חברי הסגל מקרב המבקשים כדי לחסום את זכויותיהם של הסטודנטים.